

วิธีการดำเนินวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้คือ อาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคตะวันตกที่ปฏิบัติงานจริง ตลอดปีการศึกษา 2526 โดยไม่นับรวมอาจารย์ที่ไปช่วยราชการ ณ หน่วยงานอื่น และผู้ที่ลาศึกษาต่อ ซึ่งจากการสอบถามวิทยาลัยครูภาคตะวันตกทั้ง 4 แห่งคือ วิทยาลัยครูนครปฐม วิทยาลัยครูกาญจนบุรี วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง และวิทยาลัยครูเพชรบุรีแล้วปรากฏว่ามีอาจารย์ที่ปฏิบัติงานจริงในปีการศึกษา 2526 รวมทั้งสิ้น 538 คน และผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์คืน จำนวน 493 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.63 ดังนั้นข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้ จึงเป็นข้อมูลจากประชากร จำนวน 493 คน ดังมีรายละเอียดในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของประชากรที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามวิทยาลัยครู

วิทยาลัยครู	จำนวนอาจารย์ที่ปฏิบัติงานจริง	จำนวนอาจารย์ที่ใช้ในการศึกษา	ร้อยละ
นครปฐม	156	128	82.05
กาญจนบุรี	98	93	94.89
จอมบึง	133	124	93.23
เพชรบุรี	151	148	98.01
รวม	538	493	91.63

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นแบบสอบถามที่ได้พัฒนามาจากแบบบันทึกการปฏิบัติงาน อาจารย์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฉบับปีการศึกษา 2523 โดยผู้วิจัยได้ปรับและเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับลักษณะงานวิชาการของสถาบันวิทยาลัยครู และสะดวกต่อการกรอกข้อมูลของประชากร ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเนื้อหา ทฤษฎีจากหนังสือ ตำรา รายงานวิจัย และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วกำหนดขอบข่ายเนื้อหาของแบบสอบถาม

2. ขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทั้งสองท่าน และสัมภาษณ์ขอความคิดเห็นจาก รศ.ดร.อัฉรา ประไพตระกูล รองคณบดีฝ่ายบริการ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อกำหนดขอบข่ายและโครงสร้างแบบสอบถาม

3. ร่างแบบสอบถามขึ้นแล้วเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทั้งสองท่านพิจารณาแก้ไข ขณะเดียวกันก็ได้นำร่างแบบสอบถามไปขอคำปรึกษา และความคิดเห็นจากบุคลากรระดับบริหารในวิทยาลัยครุภาคตะวันตก จำนวน 10 ท่าน อันได้แก่ รองอธิการ 4 ท่าน หัวหน้าคณะวิชา 3 ท่าน และหัวหน้าภาควิชา 3 ท่าน จากวิทยาลัยครุภาณุพนบุรี ดังรายชื่อต่อไปนี้

1. นายนรา	สมประสงค์	รองอธิการฝ่ายวิชาการ
2. นายบุญเมือง	ชูชาติ	รองอธิการฝ่ายบริหาร
3. นายไพโรจน์	ศดารักษ์	รองอธิการฝ่ายวางแผนและพัฒนา
4. นายดีเรก	ตั้งสายัณห์	รองอธิการฝ่ายกิจการนักศึกษา
5. นางจิรา	เพชรสุข	หัวหน้าคณะวิชาวิทยาศาสตร์
6. นายโสภณ	ภักภิบุญ	หัวหน้าคณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
7. นางวิริกุล	สัมพัทธรักษ์	หัวหน้าคณะวิชาครุศาสตร์
8. นายสังเกตุ	วชิญญ์	หัวหน้าภาควิชาอุตสาหกรรมศิลป์
9. นางฉวี	ภัทระรังสี	หัวหน้าภาควิชาปรัชญา
10. นางกมลทิพย์	กนกแถวทอง	หัวหน้าภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา
11. ดร.ลลิตก	บุญเรืองรอด	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตำแหน่งรองผู้อำนวยการกองแผนงาน กรรมการฝึกนักครุ
12. ศศ.ดร.ประกอบ	สุปรัตน์	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากนั้นจึงประมวลความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวทั้งหมดมาพิจารณาแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษา และสอดคล้องกับลักษณะงานของอาจารย์ที่ปฏิบัติจริงในวิทยาลัยครุ แล้วขอความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งก่อนนำไปทดสอบ

4. นำแบบสอบถามไปทดลอง (Try out) ถามอาจารย์ในวิทยาลัยครู ส่วนสุ่นทา เมื่อต้นเดือนมีนาคม 2526 จำนวน 10 คน เพื่อตรวจสอบและแก้ไขภาษา และความยากในการกรอกข้อมูล ซึ่งหลังจากทดสอบแล้วผู้วิจัยก็ได้แก้ไขภาษาที่ใช้ให้กระชับ และเข้าใจง่ายขึ้น

5. แบบสอบถามที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ โดยกำหนดตัวเลือก เป็นแบบเลือกตอบและเติมคำผสมกัน มีคำถามทั้งหมด 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของผู้ตอบที่ปฏิบัติตลอดปีการศึกษา 2526 มีคำถามทั้งหมด 7 ข้อ ซึ่งครอบคลุมลักษณะงานด้านวิชาการต่อไปนี้

- ก. งานสอน
- ข. งานนิเทศการสอน
- ค. งานวิจัย
- ง. งานแต่งตำรา แปล เรียบเรียง หรือเป็นบรรณาธิการตำราที่พิมพ์เผยแพร่
- จ. งานเขียน แปล เรียบเรียงบทความที่พิมพ์หรือออกอากาศเผยแพร่
- ฉ. งานประดิษฐ์ทางวิชาการ
- ช. งานบริการทางวิชาการแก่สังคม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขอความอนุเคราะห์อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียนขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้บริหาร และอาจารย์วิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียง

2. นำแบบสอบถามและหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ไปให้สถาบันการศึกษาวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 แห่งด้วยตนเองในเดือนกรกฎาคม 2527 และขอความร่วมมือจากแผนกแผนงาน และอาจารย์ในแต่ละวิทยาลัยครู เพื่อตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นและตรวจสอบข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ไปเก็บแบบสอบถามคืนจากผู้รวบรวมหลังจากเริ่มแจกแบบสอบถามไปแล้ว 1 เดือน จนถึงเดือนมกราคม 2528

3. เนื่องจากประชากรจำนวนหนึ่งจํารายละเอียดเกี่ยวกับงานด้านวิชาการที่ปฏิบัติผ่านมาในรอบปีไม่ได้หมด เช่น ในเรื่องเกี่ยวกับรายวิชาและจำนวนนักศึกษาที่สอน ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการหาข้อมูลเพิ่มเติมจากแผนกแผนงาน แผนกทะเบียน และฝ่ายทะเบียน-ประวัติสำนักงานอธิการของวิทยาลัยครูทั้ง 4 แห่งประกอบด้วย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือคุณลักษณะเฉพาะที่สร้างความแตกต่างของประชากร ซึ่งศึกษาเฉพาะคุณลักษณะต่อไปนี้

1.1 สถาบัน คือวิทยาลัยครูที่ประชากรปฏิบัติงานเป็นประจำ ซึ่งหมายถึงวิทยาลัยครูเพชรบุรี วิทยาลัยครูจอมมิ่ง วิทยาลัยครูนครปฐม และวิทยาลัยครูกาญจนบุรี

1.2 คณะวิชา คือคณะวิชาครุศาสตร์ คณะศึกษามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะวิชาวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นคณะวิชาที่ประชากรสังกัดอยู่

1.3 วุฒิ คือระดับการศึกษาที่ประชากรสำเร็จการศึกษาสูงสุด ซึ่งได้แบ่งเป็น 4 ระดับคือ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก เนื่องจากอาจารย์ที่จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีและระดับปริญญาเอกมีจำนวนน้อย ดังนั้นผู้วิจัยจึงจัดกลุ่มประชากรแบ่งตามระดับการศึกษาเป็น 2 กลุ่ม คือ

ก. ระดับต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรี

ข. ระดับปริญญาโทและปริญญาเอก

1.4 ตำแหน่งทางวิชาการ คือตำแหน่งทางวิชาการที่ประชากรได้รับแต่งตั้งให้ดำรงได้เนื่องจากมีผลงานทางวิชาการที่ดีและครบถ้วนตามเกณฑ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 สายคือสายตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์ และสายตำแหน่งอาจารย์ 1, อาจารย์ 2, อาจารย์ 3 จากข้อมูลที่รวบรวมได้ปรากฏว่ามีอาจารย์ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จำนวนน้อยมากและไม่มีอาจารย์ดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติได้ ส่วนตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์ 1 อาจารย์ 2 และอาจารย์ 3 ปรากฏว่าตำแหน่งอาจารย์ 3 มีจำนวนน้อยมากและบางวิทยาลัยครู เช่น วิทยาลัยครูกาญจนบุรีไม่มีอาจารย์ดำรงตำแหน่งอาจารย์ 3 ดังนั้นผู้วิจัยจึงจัดกลุ่มประชากรแบ่งตามคุณลักษณะด้านตำแหน่งทางวิชาการ เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

ก. ผู้ที่มีตำแหน่งทางวิชาการเป็น อาจารย์ 1

ข. ผู้ที่มีตำแหน่งทางวิชาการเป็น อาจารย์ 2 และอาจารย์ 3

1.5 ตำแหน่งบริหาร คือตำแหน่งของอาจารย์ที่ได้รับการแต่งตั้งจากสภา-
การศึกษาคณะครูให้เป็นหัวหน้าส่วนราชการตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2518
ดังนั้นผู้วิจัยจึงจัดกลุ่มประชากรของอาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคตะวันตกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

ก. กลุ่มอาจารย์

ข. กลุ่มผู้บริหาร

1.6 ประสพการณ์การทำงานของอาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคตะวันตก จาก
การรวบรวมข้อมูลครั้งนี้พบว่า จำนวนปีการทำงานของประชากรส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 10-20 ปี
ดังนั้นผู้วิจัยจึงอาศัยช่วงดังกล่าวนี้แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

ก. ต่ำกว่า 10 ปี ประชากรที่มีอายุน้อยกว่าในช่วงดังกล่าว

ข. 10 - 20 ปี

ค. สูงกว่า 20 ปี เป็นช่วงอายุที่มากกว่าช่วงที่เฉลี่ย

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ สถานภาพทางวิชาการของ
ประชากร ซึ่งผู้วิจัยได้คำนวณปริมาณงานทางวิชาการของประชากรที่ให้เป็นค่าคะแนน โดย
ใช้วิธีการคำนวณ และกำหนดแตกต่างกันตามลักษณะงาน ดังนี้

2.1 งานสอนและงานนิเทศ กำหนดตามสูตรการคำนวณค่าปริมาณงานคำนวณ
งานสอนและงานนิเทศการสอนของอาจารย์ของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่ง
จะได้ค่าคะแนนปริมาณงานสอน และงานนิเทศการสอนที่เรียกว่า FTSE (Full Time
Student Equivalent)^{*} โดยหากมีผู้อื่นร่วมสอนด้วยปริมาณงานของแต่ละคนจะถูกหารด้วย
จำนวนคนที่ร่วมกันสอนและนิเทศ และเนื่องจากประชากรที่ทำการศึกษามีค่าปริมาณงาน และ
งานนิเทศการสอนกระจุกกระจายกัน และในบางระดับคะแนนมีจำนวนประชากรเพียงเล็กน้อย
ซึ่งลักษณะเช่นนี้ทำให้ไม่สะดวกต่อการคำนวณเพื่อวิเคราะห์เชิงปริมาณด้วยการทดสอบ ไท-แอสคว
^x (ตรงจ ิจิตมุ่งงาน, สัมภาษณ์) ผู้วิจัยจึงจัดแบ่งระดับปริมาณงานสอน และระดับ

* ดูรายละเอียดในบทที่ 2 หน้า 19 - 20

ปริมาณงานนิเทศการสอนใหม่เป็น 3 ระดับ และ 2 ระดับ ด้วยเหตุผล ดังนี้

ก. เนื่องจากค่าเฉลี่ยปริมาณงานสอนของประชากรทั้งหมดเท่ากับ 11.3 โดยประชากรในวิทยาลัยครูนครปฐมมีค่าเฉลี่ยปริมาณงานสูงสุดเท่ากับ 12.9 และประชากรในวิทยาลัยครูเพชรบุรีมีค่าเฉลี่ยปริมาณงานต่ำสุดคือ 9.9* ผู้วิจัยจึงกำหนดระดับปริมาณงานสอนระดับกลางเป็นค่าคะแนนระหว่าง 9-15 ซึ่งเป็นค่าคะแนนที่ครอบคลุมค่าเฉลี่ยปริมาณงานสอนที่ต่ำสุด (9.9) และค่าเฉลี่ยปริมาณงานสอนของประชากรทั้งหมด (11.3) และกำหนดค่าคะแนนระหว่าง 0-8 และระหว่าง 16-24 เป็นระดับปริมาณงานสอนต่ำและสูงตามลำดับ

ข. จากค่าเฉลี่ยปริมาณงานนิเทศการสอนของประชากรทั้งหมดเท่ากับ 6.2 โดยประชากรในวิทยาลัยครูจอมบึงมีค่าเฉลี่ยปริมาณงานสูงสุดเท่ากับ 6.6 และประชากรในวิทยาลัยครูนครปฐมต่ำสุดคือ 5.4** ผู้วิจัยจึงยึดค่าคะแนน 6 เป็นค่าเฉลี่ยปานกลาง แล้วกำหนดแบ่งปริมาณงานนิเทศการสอนเป็น 2 ระดับคือ ปริมาณงานนิเทศการสอนระดับปานกลางเป็นค่าคะแนนระหว่าง 1-6 และปริมาณงานนิเทศการสอนระดับสูงกว่าระดับปานกลางเป็นค่าคะแนนสูงกว่า 6 ขึ้นไป แต่เนื่องจากจำนวนอาจารย์ที่ออกทำการนิเทศมีจำนวนน้อย ผู้วิจัยจึงได้รวมปริมาณงานนิเทศทั้งสองระดับเข้าด้วยกันและแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่ไม่ได้ทำงานนิเทศกับกลุ่มทำงานนิเทศ

2.2 งานเขียนตำรา บทความ งานวิจัย งานประดิษฐ์ และงานบริการวิชาการแก่ชุมชน ผู้วิจัยให้ค่าคะแนนปริมาณงานตามจำนวนประชากรที่ทำผลงาน หากงานชิ้นใดมีผู้อื่นร่วมทำด้วยปริมาณงานของแต่ละคนจะถูกหารด้วยจำนวนคนที่ร่วมกันทำ ทั้งนี้ผู้วิจัยจัดแบ่งปริมาณงานวิชาการทั้ง 5 ด้านนี้ตามจำนวนประชากรที่ตอบในแบบสอบถาม ซึ่งงานวิชาการแต่ละด้านมีระดับปริมาณงาน ดังนี้

ก. งานวิจัย มี 2 ระดับคือ ระดับไม่มีผลงาน ระดับมีผลงาน

ข. งานแต่งตำรา มี 2 ระดับคือ ระดับไม่มีผลงาน ระดับมีผลงาน

* ุรายละเอียดยกในตารางที่ 5

** ุรายละเอียดยกในตารางที่ 6

ก. งานเขียนบทความ มี 2 ระดับคือ ระดับไม่มีผลงาน ระดับมีผลงาน

ง. งานประสิทธิ์ มีจำนวนประชากรทำผลงานน้อยมาก ไม่สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติได้

จ. งานบริการวิชาการแก่ชุมชน มี 2 ระดับคือ ระดับไม่มีผลงาน ระดับมีผลงาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบเชิงพรรณนา (Descriptive Method) โดยหาค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูล โดยคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation .)

2. เปรียบเทียบสถานภาพทางวิชาการของประชากร โดยการทดสอบ ไค-สแควร์ (Chi-Square)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย